

משנה תְּרוּמוֹת פֶּרֶק י'

Mishnah Terumot, chapter 10

(1) If an onion [of *terumah*] was placed into lentils [of non-sacred produce] and the onion was whole, [the lentils] are permitted [to be eaten even by non-priests, because it does not impart to the lentils the same pungency it would if it were cut up; similarly, lentils of *terumah* do not impart of their taste to an onion of non-sacred

א בְּצֶל שֶׁנִּתְּנוּ בְּתוֹךְ עֲדָשִׁים, אִם שְׁלֵם, מִתֵּר. וְאִם חֲתָכוּ, בְּנוֹתֵן טַעַם. וְשֹׂאֵר כֹּל הַתְּבַשִּׁיל, בֵּין שְׁלֵם בֵּין מְחֻתָּךְ, בְּנוֹתֵן טַעַם. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בְּצִתְנָה, שְׂאִינָה אֶלָּא לְטוֹל אֶת הַזֶּהֱמָא: ב תְּפוּחַ שֶׁרִסְקוּ וּנְתָנוּ לְתוֹךְ עֶסֶה וְחֻמְצָה, הָרִי זֶה אֶסוּרָה. שְׁעוּרִים שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מַיִם, אֵף עַל פִּי שְׁהַבְּאִישׁוֹ [מִיָּמִיו], מִיָּמִיו מִתְּרִין: ג הָרוּדָה פֶּת חֲמָה וּנְתָנָה עַל פִּי

produce unless they were cooked together]; but if it [the onion] had been cut up, [it is forbidden to non-priests, if] it imparts a flavor. In the case of other dishes [not of lentils, e.g., garlic or leeks], whether the onion is whole or cut up [it is forbidden] if it imparts a flavor. Rabbi Yehudah permits it [the use of an uncut onion of *terumah*] in [a dish of non-sacred] pickled fish [small pickled fish of unsavory flavor; when the onion,] which was added only to absorb this flavor [has been removed, the fish may be eaten].

(2) If an apple [of *terumah*] was chopped and placed into dough [of non-sacred produce] so that it leavened it [with its pungent flavor], it is forbidden [to non-priests, because the dough had risen because of *terumah*]. If barley [of *terumah*] fell into a cistern of water, even though [the barley] causes the water to deteriorate, the water is permitted [because any flavor that has a deteriorating effect is permitted].

(3) If a person takes off hot bread [of non-sacred produce] from the oven and

רַבְּנוּ עוֹבְדֵיהֶם מִבְּרִטְנֹרָא

א בְּצֶל שֶׁנִּתְּנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים. בְּצֶל שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּתְּנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים וְשֶׁל חוּלִין. וְהוּא הָדִין לְבַצֵּל שֶׁל חוּלִין שֶׁנִּתְּנוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים שֶׁל תְּרוּמָה. וּמִיָּרִי כִּגוֹן שֶׁנִּתְּנוּ בְּעֲדָשִׁים אַחַר בִּישׁוּלוֹ וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִיָּמִיו, שֶׁאִין הַבְּצֶל כִּשְׁהוּא שֶׁלֵּם פּוֹלֵט בְּעֲדָשִׁים וְלֹא בּוֹלַע מֵהֶם. אֲבָל אִם נִתְּבַשֵּׁל הַבְּצֶל בְּעֲדָשִׁים פְּשִׁיטָא דִּיהֵיב וּבֹלַע טַעֲמָא אֵף כִּשְׁהוּא שֶׁלֵּם. בְּנוֹתֵן טַעַם. דְּטַעֲמִים לְהוּ כְּהוּן, שְׁמוֹתֵיהֶם בְּחוּלִין וּבְתְרוּמָה, אִי אֵית בְּהוּ טַעֲמָא דְתְרוּמָה הַכֹּל אֶסוּר לְזוּרִים, וְאִי לֹא, הַכֹּל חוּלִין כִּשְׁהֵי: וְשֹׂאֵר כֹּל תְּבַשִּׁיל. כִּגוֹן שׁוֹם וּקְפֻלוֹת וְכִיּוֹצָא בְּהוּ: מִתִּיר בְּצִתְנָה. אִם נִתֵּן בְּצֶל שֶׁל תְּרוּמָה בְּצִתְנָה, שְׁהֵם דְּגִים קְטַנִּים הַכְּבוּשׁוֹת בְּצִיר, נוֹטֵל אֶת הַבְּצֶל וְהַצְחָנָה מוֹתֵר, וּבִלְבַד שִׁיחִידָה הַבְּצֶל שֶׁלֵּם שֶׁלֹּא נִימוּח וְלֹא נִתְעַרַב עִם הַצְחָנָה. שֶׁאִין הַבְּצֶל נִיתֵן לְתוֹכוֹ אֶלָּא לְהַעֲבִיר זִוְהֻמַּת הַדְּגָיִם וְלֹא כְּדִי לִיתֵן בּו טַעַם. וְאִין הַלְכָה כַּר' יְהוּדָה: ב תְּפוּחַ. שֶׁל תְּרוּמָה, שֶׁרִסְקוּ וּנְתָנוּ כִּשְׁהוּא מְרוּסָק וְכִתוּשׁ לְתוֹךְ הָעִיסָה, וְחֻמְצָה, הוּאִיל וְחוּלִין מִחֻמַּת הַתְּרוּמָה נִתְחַמְצָה, הָעִיסָה אֶסוּרָה לְזוּרִים: אֵף עַל פִּי שְׁהַבְּאִישׁוֹ. מִחֻמַּת הַשְּׁעוּרִים שֶׁל תְּרוּמָה, מִיָּמִיו מוֹתְרִים: ג הָרוּדָה. הוּצֵאתָ הַפֶּת מִן הַתְּנוּרָה נִקְרֵאת רְדִיידָה: וְנִתְּנָה עַל פִּי חֵבֵית שֶׁל יוּן שֶׁל תְּרוּמָה.

places it over an open barrel of wine of *terumah* [and it absorbs the aroma of the wine]: Rabbi Meir says, It is forbidden [because the aroma is as forbidden as the substance itself]; but Rabbi Yehudah [who is of the opinion that smell is of no consequence] permits it. Rabbi Yose permits the bread if it is of wheat, but not if of barley, because barley absorbs [not only the aroma, but also, the moisture

חבית של יין של תרומה, רבי מאיר אוסר, ורבי יהודה מתיר. רבי יוסי, מתיר בשל חטים, ואוסר בשל שעורים, מפני שהשעורים שואבות: ד תנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו, הפת מתרת, שאין טעם כמון, אלא ריח כמון: ה תלתן שנפלה לתוך הבור של יין, בתרומה ובמעשר שני, אם יש בורע כדי לתן טעם, אבל לא בעץ. בשביעית ובכלאי הכרם והקדש, אם יש בורע ובעץ כדי לתן טעם: ו מי שהיו לו

of the wine].

(4) If an oven was heated with cumin of *terumah* and bread was baked in it, the bread is permitted, because it is the smell but not the flavor of the cumin [that is transmitted, thereby agreeing with Rabbi Yehudah in Mishnah 3].

(5) If fenugreek [a plant whose seeds and stalk have the same flavor] fell into a wine vat and it [the fenugreek] was *terumah* or *ma'aser sheni*, and there is, in the seed alone, without the stalk, sufficient to impart a flavor [then the flavor of fenugreek-*terumah* makes the wine forbidden; since only the seed is forbidden in the case of *terumah* or *ma'aser sheni*, and although stalks have the same taste as the seeds, they were not considered sufficiently holy to be regarded as *terumah* and are, therefore, of no consequence]. But in the case of *shemittah* produce [when even the stalks of fenugreek are forbidden], or *kilayim* [mixed seeds] in vineyards [of which both stalks and seeds are prohibited; (see Leviticus 19:19; Deuteronomy 22:9-11)], or dedicated produce, [it is forbidden even] if only with the seed and the stalk together it is sufficient to impart a flavor.

(6) If a person had bunches of fenugreek of *kilayim* [mixed seeds of the vineyard],

רבנו עובדיה מברטנורא

השתא הפת קולטת ושואבת מריח היין: ר' מאיר אוסר. דסבר ריחא מילתא היא: ר' יהודה מתיר. דסבר ריחא לאו מילתא היא: מפני שהשעורים שואבות. מושכות מלחלוחית יין של תרומה. והלכה כר' יוסי: ד אלא ריח כמון. דדוקא ריח של (ס"א פטום) כמון נכנס לתוך הפת, וריחא לאו מילתא היא בין בתרומה בין בכל איסורין שבתורה, ואי משום דהוסק התנור בתרומה אין איסורה איסור הנאה: ה תלתן. בערבי חולב"א, ובלע"ז פינגרי"גו: אבל לא בעץ. אף על פי שטעם עצו ופריו שוה, אין העץ מצטרף עם הפרי לאסור יין של חולין, לפי שאין העץ קדוש בתרומה. אבל שביעית וכלאים והקדש אף העץ אסור. והעץ של תלתן ביין, נותן טעם לשבח הוא: ו ידלקו. שאף

they must be burnt [since the wood is like all other *kilayim* which must be burnt]. If he had bunches of fenugreek of *tevel*, he must beat them [to separate the seed from the stalks] and calculate the amount of seed within them [since *terumah* is given by approximation] and set aside [*terumah*] from the seed, but not from the stalks [although their taste is similar, the stalks are not subject to *terumah*]. But if he did set aside [the *terumah*, from the stalks before separating its seed], he must not say, "I will [now] beat out [the seed] and take the stalks and give only the seed,"

rather he must give the stalks together with the seed.

(7) If olives of non-sacred produce were pickled together with olives of *terumah*, whether crushed [olives] of non-sacred produce [were pickled together] with crushed [olives] of *terumah*, or crushed [olives] of non-sacred produce with whole [olives] of *terumah* [once the olives of non-sacred produce are crushed, they absorb the taste of the whole olives of *terumah*] or with juice of *terumah* [water in which *terumah* olives were pickled], they are forbidden. But if whole [olives] of non-sacred produce were pickled with crushed [olives] of *terumah*, they are permitted [because whole olives do not absorb].

(8) If unclean fish [i.e. non-kosher] was pickled with clean fish, if, in a barrel of two *se'ah*, the unclean fish weighs ten *zuz* in Judean measure [1/960 of the entire

רבנו עובדיה מברטנורא

העץ נאסר וכלאי הכרם טעונים שריפה דכתיב (דברים כב) פן תקדש המלאה, פן תוקד אש: ומחשב כמה זרע יש בהן. דתרומה ניטלת במחשבה ובאומד הדעת: ואינו צריך להפריש את העץ. ואף על פי שטעם עצו ופריו שוין: ואם הפריש. קודם כתישה, אינו יכול לכתוש ולהפריש מן הזרע וישאר העץ לעצמו, דכיון שקרא עליו שם תרומה צריך ליתנו לכהן: ז שכבשן עם זיתו תרומה. דרך זיתים לכבשן במים ובמלח, וכשוזיתו חולין פצועין דהיינו כתושים או מרוסקים בולעים מזיתו תרומה אף אם זיתו תרומה הם שלימים. ואף אם כבשן במים שנכבשו בהן זיתו תרומה אסור: אבל שלימי חולין. כשוזיתו חולין שלימים אף אם כבשן עם זיתו (תרומה) פצועין אין בולעין מהם: ה גרב. חבית: כל גרב שהוא מחזיק סאתים. אם נכבש דג טמא עם הרבה דגים טהורים בתוך חבית, והחבית מחזיק סאתים, ויש מציר דג טמא משקל עשרה זוזים של יהודה, שהם חמשה סלעים של גליל, וכל השאר ציר דג טהור, שנמצא ציר של דג טמא אחד מתשע מאות וששים של דג טהור, אסור. ואם

חבילי תלתן בכלאי הכרם, ידלקו. היו לו חבילי תלתן של טבל, כותש ומחשב כמה זרע יש בהם, ומפריש את הזרע, ואינו צריך להפריש את העץ. אם הפריש, לא יאמר אכתוש ואטול את העץ ואתן את הזרע, אלא נותן העץ עם הזרע: ז זיתו חלין שכבשן עם זיתו תרומה, פצועי חלין עם פצועי תרומה, פצועי חלין עם שלימי תרומה, או במי תרומה, אסור. אבל שלימי חלין עם פצועי תרומה, מתר: ח דג טמא שכבשו עם דג טהור, כל גרב שהוא מחזיק סאתים, אם יש בו משקל עשרה זוז ביהודה שהם חמשה

contents of the barrel], which is five *sela* in Galilean measure, the brine thereof is forbidden. Rabbi Yehudah says, It [the brine of the unclean fish] must be a quarter [of a log] in two *se'ah* [i.e., 1/192 of the contents of the barrel]; Rabbi Yose says, One-sixteenth thereof [i.e., only when the brine of the unclean fish is 1/16th of the contents of the barrel is all the brine forbidden].

(9) If unclean locusts were pickled together with clean ones, they do not make the brine forbidden [because they have no blood, but only perspiration]. Rabbi Tzadok testified that the brine of unclean locusts [those forbidden in Leviticus 11:20] is clean [i.e., may be consumed].

(10) All [vegetables] that are pickled together [those of *terumah* with those of non-sacred produce, the non-sacred] are permitted, except [when pickled] with leeks [of *terumah*; leeks have a very strong taste and smell]. Leeks of non-sacred produce [pickled] with those of *terumah*, or other vegetables of non-sacred produce with leeks of *terumah*, are forbidden [because of their pungency, which pervades everything], but leeks of non-sacred produce with vegetables of *terumah*, are permitted.

(11) Rabbi Yose says, Whatever is stewed with beet [of *terumah* or *kilayim*]

רבנו עובדיה מברטנורא

היה הציר של דג טמא פחות מכן מותר: ר' יהודה אומר רביעית לסאתים. כשיהיה רביעית לוג של ציר טמא בתוך סאתים של טהור אסור הכל. פחות מכן מותר. ושיעור זה הוא קרוב למאתים. ואף על גב דר' יהודה סבר מין במינו לא בטיל, שאני ציר דזיעה בעלמא הוא ואין איסורו אלא מדרבנן לכך אמר ר' יהודה דבטל בקרוב למאתים: ורבי יוסי אומר. דבטל בששה עשר. והלכתא דציר בטל ביותר מאלף, אם יש יותר מאלף מדג טהור ואחד מדג טמא הכל מותר, ואם לאו הכל אסור: ט לא פסלו את צירן. דהקילו בציר של חגבים טמאים שאינו אוסר, מפני שאין להם דם ואינו אלא לחלווית בעלמא: שהוא טהור. לא מבעיא דאינו אסור את תערובתו אלא הוא עצמו טהור. והלכה כעדוהו של ר' צדוק: ק כל הנכבשים זה עם זה. ירקות חולין שנכבשו עם ירקות של תרומה אין התרומה אוסרת את החולין: חוץ מן החסית. שום ולוף ובצל וברתי קרויים חסית. דאגב חורפיהו יהבי טעמא בכל מידי דנכבשין עמהון, וכשהן של תרומה אוסרים בין ירק בין חסית של חולין, ושאר ירקות של תרומה אינן אוסרים כשהן נכבשים, אבל מבושלים או נשלקים אוסרים: יא ר' יוסי אומר

סלעים בגליל דג טמא, צירו אסור. רבי יהודה אומר, רביעית בסאתים. ורבי יוסי אומר, אחד מששה עשר בו: ט חגבים טמאים שנכבשו עם חגבים טהורים, לא פסלו את צירם. העיד רבי צדוק על ציר חגבים טמאים, שהוא טהור: ק כל הנכבשים זה עם זה, מתרים, אלא עם החסית. חסית של חלין עם חסית של תרומה, ירק של חלין עם חסית של תרומה, אסור. אבל חסית של חלין עם ירק של תרומה, מתר: יא רבי יוסי אומר, כל הנשלקים עם התרדים, אסורים,

becomes forbidden, because the latter imparts a flavor [Rabbi Yose argues on the previous Mishnah, for according to the Mishnah, only when pickled together is it permissible, however if they were stewed together, it would be prohibited, Rabbi Yose holds that, even when stewed together it is permitted unless it stewed with

beets]. Rabbi Shimon says, Cabbage from an artificially irrigated field [that is stewed] with cabbage [of *terumah* or *kilayim*] from a field watered by rain is forbidden, because it absorbs [the former will always absorb because of its dryness]. Rabbi Akiva says, All things cooked together [even if one is permitted and the other is prohibited] are permitted, except those with meat [i.e., when forbidden meat is cooked together with permitted meat]. Rabbi Yohanan ben Nuri says, Liver renders other things forbidden, [if it is from an animal declared to be *treifah*], but does not itself become forbidden [permissible liver does not become forbidden if cooked with forbidden things], because it exudes [juices] and does not absorb [juices from other things].

(12) If an egg is boiled with forbidden spices [of *orlah*, *terumah*, or *kilayim*], even its yolk is forbidden, because it absorbs [and the outer white portion is obviously

רבנו עובדיה מברטנורא

כל הנשלקים עם התרדים אסורים. רבי יוסי פליג אתנא קמא וסבר דכל שאר ירקות אינן אסורים אפילו נשלקים, חוץ מן התרדים של איסור כגון של תרומה ושל כלאי הכרם שהן נותנים טעם בשליקתן: **כרוב של שקיא.** הגדל בארץ יבשה צריך להשקותה, אם [שלקו] עם כרוב של תרומה הגדל בארץ לחה שאין צריך להשקותה, אסור, דשל שקיא מחמת יבשותו הוא בולע: **רבי עקיבא אומר.** כל איסור והיתר המתבשלים זה עם זה ודם מין אחד מותרים, שאין נותנים טעם זה בזה, חוץ מבשר איסור והיתר שנתבשלו יחד דאסור. ולית הלכתא כחד מהנך תנאי אלא כתנא קמא בלבד, דאמר כל הנכבשים מותרים חוץ מן החסיות, אבל מבושלים או שלוקים כולן אסורים: **הכבד אוסרת.** כבד של טריפה שבישלה עם היתר, אוסרת כל המתבשל עמה: **ואינה נאסרת.** אם נתבשלה עם דבר איסור, דמתוך שהיא טרודה לפלוט תדיר ריבוי דם שבה, לא בלעה. והלכתא, כבד שנתבשלה אפילו היא של היתר אסור לאכלה, ואוסרת כל מה שנתבשל עמה לפי שהיא מלאה דם ופולטת וחוזרת ובולעת מהדם שפלטתה ואין לה תקנה בבישול, אלא אם כן הבהבה באור תחילה יפה, וכן נהגו העם: **ב בתבלים אסורים.** כגון תבלין של תרומה או של ערלה וכלאי הכרם: **אפילו חלמון.**

forbidden]. The water in which **שְׁלֵקוֹת וּמֵי כִבָּשִׁים** של *terumah* has been stewed or pickled is **תְּרוּמָה, אֲסוּרִים לְזָרִים:** forbidden to non-priests.

רבנו עובדיה מברטנורא

האודם של ביצה שהוא מבפנים, וכל שכן החלבון שהוא מבחוץ: **מֵי כִבָּשִׁים וּמֵי שְׁלֵקוֹת**. שנכבשו או נשלקו בהן תרומה, אסורים לזרים:

eMishnah.com